

במעודה שלישית

בני היכלא דכסיפין למחזי וכו' יהון
הכא בהאי תכא וכו'. שייך ביחוד
בשבת קדש זה. שבתוך ימי החנוכה בכלל.
שהכלל ישראל המה בני היכלא. אחר מה
שהיה מקודם, נכנסו היונים להיכל וטמאו
את השמנים. שידוע על מה הוא רומז.
ואחר כך באו בניך לדביר ביתך. ופינו את
היכל"ך וטהרו את מקדשך והדליקו נרות
וכו'. בוודאי נקראים הכלל ישראל בני
היכלא דכסיפין למחזי, לראות האור כי
טוב המאיר בנרות דחנוכה. וכיחוד ביום
הקדוש הזה ד' דחנוכה. נשיא לבני ראובן.

שעצם שמו הקדוש אומר לכל שבטי
ישראל לעולמי עד ראו בן. וצירוף
שמו אור בן. והיינו מפני שהוא הנבחר
להיות ראשון הפותח בתשובה. כדאיתא
במדרש (בר"ר פד, יט) אתה פתחת בתשובה
תחלה. חייך שבן בנך עומד ופותח בתשובה.
זה הושע שאומר שובה ישראל. לזה צירוף
שמו ראו בן, ואור בן. לחזק לב האדם
השב בתשובה שאף אחר כל מה דהוה
עדיין חביבותיה דקוב"ה לכל פרט נפש
ישראל כמו לכל הכלל ישראל. שחביבין
ישראל שנקראין בנים למקום שנאמר בנים
אתם לה' אלקיכם (אבות פ"ג). כן אומר
ראובן לכל פרט נפש בחוך הכלל ישראל
ראו בן. שאהבת הש"י לכל פרט ישראל
כאב את בן ירצה. לקרבו ולהחזירו אליי
ואף אחר שהיה כל מה שהיה לאביך אתה
חוזר (דב"ר ב, כד).

מחשבה מטמאתו. דהיינו אין יכול לשלוט
שום טומאה במחשבותיו.

אלא העוצבה, דהיינו חוץ כשנופל ח"ו
בעצבות, שהוא היפך המחשבה
בשמחה יוכל ח"ו להזיק לו חשבונו שלא
נגמרה מלאכתו. בחשבון חסרונותיו בדרך
עצבות. ולזה נבחר אהרן הכהן דייקא שהיה
תמיד בעיני עצמו כלי שלא נגמרה מלאכתו,
רק אשר אבחר בו כנ"ל. ובלי שום עצבות
ח"ו, רק תמיד בשמחה כמו שכתוב עליו
(שמות ד, יד) וראך ושמח בלבו. ומכאן זכה
לבגדי כהונה בחשן הניתן על הלב (שבת קלט,
א). ושמחתו היתה תמיד אף שהחזיק עצמו
ללא נגמר מלאכתו, כאלו יש בו הרבה
חסרונות, אבל הכיר וידע שחסדי ד' לא תמנו
ולא כלו רחמיו. נבחר הוא להיות עובד
עבודת הקרבנות להפעיל השמחה הזאת בלב
המקריב את קרבנו, על תיקון העבר. שלא
יהיה בשום עצבות, רק לעבוד את ד' בשמחה.

וזה היה עיקר רשעת היוונים לטמאות
ח"ו את השמנים שהוא החכמה של
המחשבה, שלא תהיה בשמחה רק בעוצבה.
שמחשבה מטמאתן ח"ו. ולזה נתגלה הנס
על ידי כהניך הקדושים והטהורים דייקא
שמחזיקים עצמם בחסרון מלאכה. כנ"ל
שאינ המחשבה מטמאתן, והמה בלי שום
עוצבה ח"ו כנ"ל. ובזה היה הנס של הפך
שמן שהיה מונח בחותמו של כהן גדול
שהוא אהרן הכהן הנבחר להיות הוא הקדוש
מכח המדה זאת וכנ"ל. וזהו על ידי כהניו
מיגר מתקוממיו חסדי ד' כי לא תמנו כי
לא כלו רחמיו.

רק שיתגלה שכל הרדיפות לישראל הוא אדרבה כדי להחזירם בתשובה ולקרובן ולהכניסם להקדושה וכל זה נתברר בכלל ענין סיבת יוסף להיות במצרים. ואחריו נמשכו כל השבטים. להיות אצלו בביתו. ולאכול על שלחנו הקדוש. ובכל זאת הלא היו במצרים ערות הארץ מקום הזוהמא והטומאה ר"ל. והיה יכול לעלות על הדעת שנתרחקו ח"ו מקדושתם. ועל זה בצאתם מעיד הכתוב. הם יצאו מן העיר לגמרי. ולא הרחיקו. היינו שגם בהיותם במצרים לא נתרחקו ח"ו מקדושתם.

ובכל זאת להכין לדורות עולם. שגם אם ח"ו מי מישראל בהיותו במיצר הקדושה, נתרחק ח"ו. על זה אמר יוסף לאשר על ביתו, די ממנא על ביתו, שהוא מלא טוב וחסד, קום רדוף אחרי האנשים, היינו רדוף אחריהם לעוררם בתשובה, והבטיחו, והשגתם, שתשיג אותם ויכנסו דברך ללבם. ואמרת אליהם, דברי התעוררות בתוכחת מגולה מאהבה מסותרת, עד שתשיבם ותחזירם לבית, וגם אני אוסיף לעוררם, עד שישובו בתשובה שלימה.

וכך הוה, שהאיש אשר על בית יוסף השיגם, וידבר אליהם דברי ההתעוררות על תשובה, וישובו העיר"ה, ובבואם אל בית יוסף נתעוררו בתשובה שלימה והתנוודו בוידוי דברים (בראשית מד, טז), מה נאמר מה נדבר ומה נצטדק, שהוא וידוי דיום הכפורים. עד שאמר להם (שם מד, יז) ואתם עלו לשלום אל אביכם, שהוא שלום לרחוק שנתקרב (ברכות לה, ב). לאמור

ולזה שייך ביחוד עתה בשבת קדש רחנוכה ובנשיא לבני ראובן. (י נשיא לבני ראובן עם הכולל מספר תשובה). בני היכלא. רחנוכה אף אחר שהיה מה שהיה שטימאו כל השמנים שבהיכל. ומצד זה העולם חשך בעדם. וכסיפין ומשתוקקים ומצפים לאורה למחזי זיו דזעיר אנפין. אמנם כסיפין ובושין. מצד מה שהיה. יהון הכא בהאי תכא דייקא, שהוא והאכלתיך נחלת יעקב אביך. נחלת יעקב רומז לחנוכה. כידוע מספרים הקדושים שהמצוה הוא בסוד נחל ר"ת להדליק נר חנוכה. והנחל הוא ר"ת נפשינו חכתה לד'. והחיכוי הוא מתיבת אביך דהיינו לאביך אתה חוזר. ויותר איני זוכר כעת.

אך טוב וחסד ירדפוני כל ימי חיי ושבת בביית ד' לאורך ימים. יש לומר שהפסוק הזה מרומז בסידרא זו. בפסוק (בראשית מד, ד) הם יצאו את העיר לא הרחיקו ויוסף אמר לאשר על ביתו. קום רדוף אחרי האנשים והשגתם וכו'. שבוודאי אין רק בפשטות שיוסף הצדיק אחר כל הגילגולין והסיבות שסיבב בכל הענינים הנראים כמו לצערם. בכדי להמשיך אליו גם את בנימין. יוסיף עוד אחר כך לצוות לרדוף אחריהם. גם בצער רדיפה כזו. אך בוודאי שכל הענינים האלו היה לפעול להכלל ישראל לדורות עולם שכל הרדיפות שלהם לא יהיו ח"ו כדרך נקימה. כמו שרודפין ח"ו אחר איזה איש להבריחו ולהרחיקו. או להחזירו לנקום בו נקם.

ברוגז עליו ח"ו, ולהענישו ח"ו על אשר לא טוב עשה. ובכל זאת המלך ברב טוב וחסדו מוחל וסולח לו, ועוד הוא נותן לו כל צרכו במדה טובה מרובה, לזה יקרא גם ופלא.

ועל זה קביעות החדש טבת הוא תמיד בימי הנסים של חנוכה, על פי דאיתא בספר יצירה (פ"ה מ"י) המליך אות ע' ברוגז וכו' ויצר בהם וכו' טבת בשנה וכבד בנפש. והיינו שמצד נמיכות הימי טבת כידוע מזוהר הקדוש (ח"ג רנט, א), ומדובר בספרים הקדושים, היה מקום להיות ח"ו ההנהגה בבחינת רוגז. על זה קבעו הש"י שיתקדש בתוך ימי הנסים של חנוכה, ושמברכין בהם שעשה נסים לאבותינו בימים ההם, שבה נוכל לגשת להתפלל מי שעשה נסים לאבותינו וכו' וראש חדש טבת שיהיה ביום פלוני, יחדשהו הקב"ה עלינו ועל כל עמו בית ישראל לטובה ולברכה ולישועה וכל השפעות הטובות הנפרטים ולגאולה קרובה ונאמר אמן.

תרס"ח

מקץ שבת חנוכה סמוך לראש חדש
טבת אחריו

בסעודת ליל שבת

אומר בשבחין למיעל גו פתחין. שיך ביחוד בשבת קדש זה גו פתחין. בכל עניני פתחין הנמצאים בשבת קדש זה. שאנו נכנסים לו מיום ראש חדש ליום השבת. וכתוב (יחזקאל מו, א) וביום השבת

לו, לאביך אתה חוזר, ושמה תקבע ישיבתך בבית ד' על התורה ועל העבודה, וזה אך טוב וחסד ירדפוני כל ימי חיי, ושכתי בבית ד' לאורך ימים.

מי שעשה נסים וכו'. הקדמה הזאת הוא לברכת כל חודש. וביחוד שייכת לברכת החדש טבת, שמברכין תמיד בימי החנוכה, שמברכים גם בכל לילה שעשה נסים לאבותינו. וגם בתפלה ובברכת המזון בלשון הזה. כי ההקדמה לברכת כל חדש מי שעשה נסים. הוא בוודאי מפני שענין התקדשות החודש הוא במולד הלבנה, שהיא בבחינת דלית לה מגרמה כלום (זוהר ח"ג קיג, ב). וישראל מונין ללבנה (סוכה כט, א), גם כן בבחינה הזאת דלית להו מגרמייהו כלום, שום זכות להשען עליו לבקש הברכות הנצרכים להם, ויודעים אשר כל השפעת הטובות מהש"י הוא בדרך נס, שהוא למעלה מהשגתם, שעל פי השגתם אין מגיע להם כלל ולזה נקרא נס.

אמנם מצד זה בלבד שאין מגיע להם שום דבר על פי זכות, עוד לא היה נקרא השפעתו יתברך בדרך נס גמור. אחרי כי אנחנו עמו וצאן מרעיתו, ועבדים אנחנו למלכנו אלהינו יתברך שמו וכמו שכתוב (ויקרא כה, נה) כי לי בני ישראל עבדים עבדי הם. כביכול, מחויב הש"י ליתן לנו כל צרכינו כמלך הנותן דונטיבא לחיילותיו (במדכ"ו ז, ג), אף למי שלא נמצא לו שום זכות מצד איזה פעולה שהפליא לעשות. אבל אם העבד עשה ח"ו איזה דבר או דברים שיש מקום שהמלך יהיה